

הפורטל לצדק חברתי

צור קשר

החזון

עבודה עברית

עמותות/ארגונים

מדורי תוכן

פורומים

לדף הבית

חיפוש בפורטל

הפוך לדף הבית

הוסף למועדפים

חפש

רתאה לכב

עכשיו בפורטל: במי לבחור אג'נדת שנאה הוא יודע אבל שם המשחק כבוד לא מחזיק מים שלילת הימין שר
החינוך עמירם חרלף הומלס שליט

סיקור צימרים איכותיים בשיתוף הפסגה, המלצות וביקורות על צימרים בצפון הארץ. ניתן לחפש גם צימרים רומנטיים, צימרים יוקרתיים, צימרים ברמת הגולן ועוד...

בן ציון יהושע: מירושלים לדרך המשי - ובחזרה

עלילות בן ציון יהושע בעיר ירושלים : ריאיון עם בן ציון
יהושע לרגל צאת ספרו החדש "מילואים בשדות האורז",
אסטרוולוג, 2007.

עטיפת הספר - "מילואים בשדות האורז"

מאת : [הרצל ובלפור חקק](#) 7/6/2007

ספר חדש לבן ציון יהושע, "מילואים בשדות האורז" - רומן שספוג רובו באווירה ירושלמית ובצבעים עזים של אגדה ופנטזיה. יש בחלקים הירושלמים של הספר מעין המשך לקובצי הסיפורים "עיר באופק" ו"תה אנגלי בירושלים" ומשהו מרוחות הזמן של הרומן "פורצי גדר". חלקו השני של הספר נודד לספרד על שלל דמויותיה המיוחדות מימים קדומים, לדרך המשי, לדמויות מכושפות ולסיפורים שיש בהן סיטי לילה ורוחות רפאים. ספר שעלילותיו קולחות, וקשה להניח אותו לרגע. יש עדיין סופרים שחושבים איך לבנות עלילה מעניינת, איך לרתק אותנו. אחרי תקופה ארוכה של יצירה ומחקר, קובצי סיפורים, רומנים, חשבתי, שמן הראוי לפנות ליוצר ולשמוע את ה"אני מאמין" שלו כסופר וכיוצר. נפגשנו עם בן ציון יהושע בדירתו הירושלמית-בסוף השיחה, גברה התחושה שלמדנו משהו על דרכו של סופר ירושלמי אמיתי, במלוא מובן המלה.

ש: כשאתה כותב יש תחושה שאתה מספר סיפור שיש בו זווית אנושית, אבל בהמשך יש תחושה לעתים, שמה שמעניין אותך זה הכתוב עצמו, המרקחת המטורפת, קסם המקום, רוח המקום, הכישוף של המיסטיקה. האם זה רצונך?

ת: השליטה של סופר בכתוב היא שליטה חלקית בלבד. סופר, בניגוד למי שלקה בנפשו, יכול להעלות או להוריד את המסך באופן מבוקר. אבל תוכן המחזה שיעלה על הבמה הוא עניין של ההשראה או מוזה והרוח המפעמת בו באותו זמן. המספר מזמין את "גיבוריו" לעלות לבמת החיזיון אבל הם שיחליטו מה יהיה הסיפור ומה תהיה העלילה לפרטיה ומה יהיו הדיאלוגים ובאיזו רמה לשונית ינקטו בבחינת "ישחקו לפנינו הנערים". הכתיבה היא כחלום. כשם שאין אנו חולמים בשניים כך אין אנו כותבים בשניים. כמה מסיפורי קיבלתי אותם כמתת שמים בחלום הלילה ובבוקר העליתי אותם על הכתב. כשם שאין אנו אדונים לתוכן החלומות כך אין הסופר הנמצא בטרנס של כתיבה אינו אחראי באופן מלא לעלילת הסיפור. הדברים זורמים מתוך מעין פנימי תת הכרתי. לאחר מכן מגיע חלק העיבוד והעריכה של הדברים, שהוא תהליך בשליטה הן על-ידי הסופר או על-ידי העורך הנאמן עליו.

ש: מה הקשר שאתה כסופר רוקם עם גיבוריך? האם ניתן לייחס לך קשר של חיבה לחלק מן הגיבורים, אולי רחמים עליהם, והאם קורה לעתים שאתה כסופר חש עוינות כלפי דמות מסוימת?

ת: אינני שונא לא מקומות ולא בני אדם. אינני יודע לשנוא. אינני חושב שבני אדם או מקומות ניתן לציין אותם בשחור או בלבן. בני אדם יכולים להתנהג בצורה הפוכה משעה לשעה ומרגע לרגע. האם משום כך נתייג אותם לנצח. נקודת המוצא שלי מעולם לא הייתה כתיבה מתוך שנאה וגם לא מתוך אהבה קיצונית מכל סוג פוגמת באיכות הכתיבה. נסיבות הסיפור בסצינה המתוארת היא שקובעת.

תיאור חייו של גיבור הרומן שלי "שתיקת התרנגול" שחי תקופה בבית יתומים נוקשה, מאוד דיקנסי, כל כך השפיע עליי למרות שהסיפור היה בדיוני ויציר כפיי, כתבתי ובכיתי וחשתי פיק ברכיים ורעד בידים כל זמן הכתיבה. תרצה תקרא לכך "רחמים", "אהבה", אני הייתי מעדיף לכנות זאת "הזדהות עם נפש הגיבורים". גיבור הסיפור ואולי אנטי המספר את סיפורו בגוף ראשון יצא פתאום מתוך הקרביים שלי. המספר והסופר היו לאחד. "צמח ישועה" המחזיר בתשובה המשתלט על רכושם של קורבנותיו, או כל דמות המככבת בספריי, אינו אדם מסוים שאני יכול להצביע עליו ברחוב או ב"כולל" שלו. אלא הוא סך כל הדמויות שלמדתי להכיר בחיי. ב'אשתי השנואה' של בורלא היו שזיהו ברחוב את דמויותיו. דמות האם אצלי אינה דמות של קדושה. יש בה אולי קורטוב מדמותה של אימי האישית והפרטית אבל בעיקרה היא סך כל האימהות שנתקלתי בהן במהלך חיי עד זמן הכתיבה. לא הפכתי אף דמות לקדושה. אפילו בדמות האם יש גם את השריטות שלה: היא לוקחת במשיכה כספים מקופת בעלה והיא מגינה על משפחתה בעזרת שקרים לבנים ועונה על השאלה "אם הילד התפלל?" בתשובה ירושלמית אופיינית: "איזו שאלה!", שאינה כן ואינה לא. באם כמו בדמויות אחרות יש צדדים אנושיים חיוביים אך יש בהן גם חולשות אנוש.

דמות האישה המזרחית תמיד ריתקה אותי האישה העושה למען ביתה ומשפחתה ואינה זוכה לתגמול שהיא ראויה לו. הפסיפס האנושי הוא שמרתק אותי.

"קסם המקום וטירוף העלילה", כפי שאתה מגדיר, הם אכן מנווטים את העלילה. הדמויות שלי הן ברובן מזרחיות. הן חושבות אחרת מן הדמויות שהספרות המערבית והמתחזה למערבית מנסות להזין אותנו.

ש: אתה מתאר את ירושלים על היופי ועל הכיעור שבה, הריחות הטובים, ריחות הניחוח והתבלינים וריח בתי השימוש. האמנות אמורה לעדן הכל, לתת לכל מסגרת אסתטית. כיצד משלבים בין הרצונות?

ת: אני שולל מכל וכול את האידיאליזציה של דמויות ושל מקומות בשם האסתטיקה כביכול. בני אדם, כמו מקומות, יש להם מעלות ויש להם חולשות. תמונה אמינה וריאלית שווה בעיניי יותר מכל. לדעתי, הסינתזה בין היפה למכוער יוצרת תמונה עם חותם של אמת. הדוגמה שהבאת היא תמונת חצר ילדותי, שהשירותים הקולקטיביים בהם ששימשו עשרות בני אדם היו טורקיים ורוב שעות היממה העלו צחנה של לחם עוני ורקב של קטניות. ומנגד בערב שבת הניקיון הציץ מכל עבר, אבני הריצוף בחצר היו ממורקות כראי, הקירות היו מסודים. הצמחים בעציץ הפח פרחו והדיפו ריחות מענגים. בתי השימוש הציבוריים היו נקיים. הנעליים של כל בני הבית היו מצוחצחות ותבלינים ריחניים התנפצו במכתשים והפיצו ארומה מסחררת ומענגת. מן המטבחים עלו ריחות התבשילים לכבוד השבת, מטבח מטבח וריחותיו מטבח מטבח ומטעמיו המטבח האשכנזי לא דמה למטבח התימני, הספרדי, הבוכרי או הפרסי. ריחות תבשילי הבשר, הדגים וכל מיני מטעמים שבקעו מכל המטבחים שבחצר השתלבו אלה באלה והתנשאו כעמוד ענן למרומים כדי לציין את קדושת היום ואת אחדות ישראל. או אז, אנו צעדנו לבית הכנסת כדי לקבל את פני השבת המלכה ובידינו עלי גרניום שקראנו להם 'עצי בשמים' שתרמו לנשמה היתרה. האם המכלול הזה אינו אסתטי? אינו התגלמות של יופי חיצוני ופנימי כאחד?

ש: יש בסיפורים הירושלמים שלך גם ביקורת גלויה או סמויה, דמויות שמאבדות את עולמן ואת אנושיותן. מהי ירושלים שלך?

ת: ירושלים לדידי היא עיר עליזונה ועיר תחתית גם יחד, מה שנקרא בפיו ירושלים של מעלה וירושלים של מטה. לספרי הראשון קראתי 'עיר באופק' ולא בכדי. ירושלים לדידי מתנשאת בין ארץ ושמים. האופק שלה הוא אופק מיסטי וירטואלי. מכל צד שנגיע לירושלים נראה אותה תלויה באופק. אנו נוסעים אל האופק הזה והאופק מתרחק מאתנו. אנו מנסים להגיע אליו עד מגע יד אך אין אנו משיגים אותו לעולם. לא ביקרתי את ירושלים כעיר. אבות אבותי חיו בה וחלמו עליה ואני ממשיך אותה שושלת. ירושלים בעיניי היא מקדש מלך, ובהיותה כזאת היא לא שפיתה ולא ניתנת לביקורת על-ידי בית דין צדק של בשר ודם. זאת ירושלים של מעלה. אלא שבירושלים של מטה גרים בני אדם מכל זן ומין בדומה לערים אחרות בעולם. יש לדאבון הלב מי שעושים את קדושתה של ירושלים קרדום לחפור בו. יהיו אלה כלי קודש שבה, או יהיו אלה אנשים במגדל השן האקדמי. אלה גם אלה הם בראש וראשונה בני אדם שיש להם צדדים נאים ויש להם גם את הסיטרא אחרא.

אינני מחפש בסיפורי את 'ילד טוב ירושלים', כי בעיניי הילד הטוב הוא 'אהבל' ונאיבי. גם אינני מחפש את הרשעים המקריבים למוֹלך בגיא בן הינום. אני מחפש את תועי הדרך בתקווה שיחד אתם אמצא גם את עצמי בראי הפרטי שלי. לא במקרה קראתי לסיפור הפותח את 'מילואים' בשדות האורז' בשם 'צמח ישועה' כי ב'ישועה' נמצא 'היושע'. אם ישנה ביקורת בכתובת היא בראש וראשונה ביקורת עצמית בבחינת 'טול קורה מבין עיניך'. אני עדיין מחפש בתוך עצמי את המזרח ואת המערב בניסיון מתמיד של גישור ביניהם, כדי לא לאבד את הצפון. ספרות עוסקת באנשים חיים גם אם הם חיים במחוזות של קדושה כמו ירושלים. אינני כותב על הירח, אלא כותב אני על העולם המוכר לי לפני ולפנים, שאותו ראיתי כל ימי מבעד לחלון. אדם יכול להיות רב דגול או אישיות אקדמית בעלת שם עולמי, אבל בחייו הפרטיים הוא עבד ליצריו ולתאוות הבצע שלו.

אני בעוונותיי צייד של סיפורים ושל עלילה ואלה, מה לעשות, דבקים באנשים יוצאי דופן. יש להבחין אפוא בין ירושלים עיר אבן ורוחות שמים, שאהבתי אליה אינה צריכה הוכחה, לבין יחסי לבני אדם שחיים בה. אני אוהב את כל הדמויות שאני כותב עליהם, ובמיוחד את יוצאי הדופן על מעלותיהם וחולשותיהם, כי הם השכנים שלי במרפסת ממול ולאחר שאבוא אתם חשבון אשמח אם ייכנסו לקפה.

ש: הספרים הראשונים שלך קשורים כל כולם במציאות הירושלמית הצבעונית והשורשית. כיצד התקרבת גם לחומרים הצבעוניים של טולדו, מרכז אסיה, דרך המשי? האם ערכת תחקירים מיוחדים?

ת: אם הייתי מחלק את יצירתי לפי קריטריונים גיאוגרפיים ומשפחתיים הייתי מעניק את ירושלים שלי, לאמי המיסטיקנית, בכורה יוכבד, ששורשיה הספרדיים הקדומים הם בירושלים במשפחת אלקלעי. ואת סיפורי על דרך המשי להקדיש לאבי רפאל, שנולד יתום באפגניסטן לאחר שאביו הסוחר שנדד על חמורו מכפר לכפר נרצח על-ידי שודדי דרכים. בילדותו חמק אבי מעיר הולדתו והגיע לאחר מסע ארוך בשיירת גמלים וסוסים לירושלים שעליה שמע ב'מדרש' ונעשה בה מורה דרך שהוביל עולי רגל על סוסים ופרדות ל'זיאהרה' בערי הקודש. בשבת בין מנחה למערב הוא היה מספר הסיפורים של שכונת הבוכרים. אבא הגברתן היה רקדן וזמר ושימח בהתנדבות חתנים וכלות. ההתעסקות בירושלים של אימי הייתה מובנית באישיותי. בה חייתי ועליה כתבתי. עולמו של אבי חייב לימוד מעמיק כולל לימוד אקדמי, לימוד שפות, היסטוריה ואתנוגרפיה. הלכתי בעקבות השורשים שלי וחקרתי את מחוזותיו של אבי באיראן, באפגניסטן ובערי בוכרה. הקדשתי הרבה שנים לאיסוף ולמחקר ופרסמתי ספרים ומאמרים העוסקים בקהילות הללו ובראשם ספרי הגדול שלו הקדשתי חמש-עשרה שנה 'מנידחי' ישראל באפגניסטן לאנוסי משהד באיראן, שיצא לאור במוסד ביאליק. הלימוד של האזורים האלה לא היה תיאורטי בלבד, לאחר שגויסתי על ידי המדינה ויצאתי לחלץ יהודים בארצות מצוקה תחת אש. במשך כמה שנים קירבתי אלפי עולים פוטנציאליים ללשון העברית ולתרבות ישראל. יצאתי גם בשליחות הספרייה הלאומית לפעולות הצלה של אוצרות התרבות והרוח של יהודי בוכרה שאותם העליתי לארץ. מאז ראשית שנות התשעים אני חי באזורים אלה כמורה דרך. אני צועד ובוחן במחקר ובסיפור אותם מחוזות שאבי צעד בהם והמחוזות שסבי מולא מתתיה יצא אליהם

כשד"ר מטעם ירושלים כדי להעלות יהודים לארץ ואני תשעים שנה אחרי יצאתי למשימות דומות.

במהלך מחקרי ובמהלך מסעותי במרכז אסיה לא עמדתי בפני הפיתוי ודליתי דמויות היסטוריות ופרשיות היסטוריות וגייסתי אותן אל עולם הספרות כך נהגתי בספרי 'פורצי גדר' וב'שתיקת התרנגול' ו'במילואים בשדות האורז'. כך, אני מקווה, הצלחתי לקרב את תולדות הקהילות הנידחות במרכז אסיה לא רק לבעלי עניין היסטורי ואתנוגרפי של אזורים אלה אלא גם למודעות של קוראי הספרות העברית.

ש: האם במהלך הכתיבה חשת מחויבות לביוגרפיה המקורית, להיסטוריה - או לרצון לבנות רומן בדיוני? כיצד השפיעו התחקירים הרבים על הכתיבה, כיצד פרצת מהם לסיפור הבדיוני?

ת: קוראי הרבים בספרי 'שתיקת התרנגול' חזרו ושאלו אם הרומן הוא ביוגרפי, בעיקר לאור העובדה שהמספר חזר אל מחוזות ילדותו ודובר בגוף ראשון. הרומן הזה רץ במוחי ובחדרי לבי במשך עשרות שנים וביקש לפרוץ אל עמודי ספר. נקודת המוצא שלי הייתה דיוק מוחלט בריאליה של ירושלים בין שנות הארבעים לשנות השישים, לרבות אווירה ומאורעות היסטוריים. בנקודת הזינוק ראיתי לנגד עיני פנים מוכרות, וככל שהעמקתי כתוב הלכתי והתנתקתי ובניתי מציאות בדיונית עם כללים משלה ודמויות משלה. האב המנהל רומן עם 'אסתר הגבבת' והבן סימון המנהל רומן עם ידידה בתה

הם יצירי דמיון, לעומת זאת דמותה של אימי המיסטיקנית, שצמה שני וחמישי וניהלה תפילות אישיות ליד המזזה והבלקון שלה שימש גשר בין ארץ ושמים בתיווך יונים וצוללות וגם שמה של האם הוא פלומבה היא דמות שעיקרה אמת. יש פה סינתזה בין דמויות מן החיים לבין דמויות בדיוניות.

ש: כשאתה כותב אתה מספר סיפור. הסיפור מעורר בוודאי רגשות, זיכרונות ישנים. כיצד מצליחים לכתוב בשלווה, תוך שליטה? איך חיים עם השניות הזאת?

ת: מי אמר שאני חי בשלום עם השניות הזאת? כתיבה טובה לדידי היא לא כתיבה טכנית אלא כתיבה של ניתוק מן הקרקע והתנשאות מעלה מעלה עם שאר רוח, כשעין אחת צוחקת ושנייה דומעת. אני נזכר במראות ובריחות של ילדותי ואלה מעלים מנבכי הזיכרון מחזות אנוש שאני מנסה לגאול אותם. ריח חריף של שתן על נסורת בנגריה של עובדיה הנגר הובילה אותי אל הנגר היודע לבנות ריהוט בסגנון של פעם ויודע גם לפרוט על 'עוד' שבנה במו ידיו.

כמי שחובב בישול, אני נוטל קורט זיכרונות, קורט ידע אישי, ספל טראומות ומלוא הכף רגעי אושר ורוטב עסיסי של דמיון ומנסה לרקוח תבשיל מבלי להקדיח אותו. הכתיבה היא מן הסתם התרפיה לטראומות שאני גורר והשריטות של חיי. אני נזכר בפציעתו של אבי במלחמת השחרור, את סבלו ואת מותו, את העוני שלייוה אותנו במשך שנים, את כניסתי למעגל העבודה בגיל רך, את פחדיי מכלבי חוצות בארבע לפנות בוקר כשחילקתי עיתונים. אני חש טלטלה גדולה ומתוך אבדן שליטה כמעט אני מתאר דברים מתוך סערת נפש.

בסופו של חשבון אין לי סיבה להתבכין, אינני יכול לבוא בטענות לחיים מנער שליח הייתי למנכ"ל הוצאת מאגנס, ממחלק עיתונים נעשיתי אקדמאי, ממי שהלך שבי אחרי דמיונו וקרא ספרים וכל שורה כתובה הייתי לסופר עברי ולחוקר קהילות ישראל במרכז אסיה, מזה למעלה מיוכל שנים. הילדות הקשה והמאבק המתמיד הם גם חישלו ועיצבו את אישיותי ואפשרו לי לעמוד בסערות החיים.

ש: הספרים שלך קרובים מאוד למציאות הירושלמית, להווי של שנות החמישים. האם החומרים של היום משתווים לחומרים האלה?

ת: עברתי דרך ארוכה מאז ראו אור סיפורי הראשונים ב'אומר' וב'הארץ' וספרי 'עיר באופק'. אני השתיתי מאוד. השפה שלי כיום קולחת יותר והיא שילוב של שפה של מקורות ולשון ימינו. הגיבורים שלי התפתחו יחד איתי. בספרי 'עיר באופק' אין שום תיאור ארוטי, לא חיבוק ולא נשיקה שלא לדבר על למטה מזה. הביישנות והמופנמות שלי בשנות החמישים נתנו אותותיהם בכתיבתי. כל שורה שכתבתי אז אמרתי לעצמי: מה אשתי תחשוב? מה יחשבו ילדיי? אי אפשר להשוות את כתיבתי כיום לכתיבתם הנועזת של סופרים וסופרות עכשוויים שאינם מותירים מקום לדמיון. הריאליזם כיום הוא נוקב יותר.

ירושלים המתוארת ביצירותי אינה קיימת עוד במציאות. אני מסתובב ברחוב יפו שפעם כל עובר ושב היה לא רק בחשבון הבנק אלא היה ידיד ורע שלי או של משפחתי. כיום אני חש את עצמי זר בעיר מנוכרת ומפחידה. כדי לשוב ולפגוש את ירושלים של פעם מחזז געגועי אני שב ויוצר אותה וחוזר אליה במנהרת הזמן.

ש: האם הכתיבה על ירושלים ועל החברים היא סגירת חוב כלפי הורים, כלפי עצמך?

ת: יותר משאני רודף אחר סיפורים הסיפורים רודפים אחריי ומבקשים ודוחקים שאגאל אותם. אינני סופר של ביוגרפיות ואינני חש מחויבות לכתוב על דמויות בחיי. אין לי ספק שמבקר ספרות מעמיק היה מבחין בין השיטין של כתיבתי. המונח 'סגירת חוב' לא נראה לי. אינני כותב מטעם. אינני יושב מול המקלדת ואומר: היום יום יולד בו סיפור, כשירו של טשרניחובסקי 'יום זה יום יולד בו שיר'. אני יכול לשבת שעה ושעתיים ולבהות ולא יוצאת שורה ולא חצי שורה וכך יותר מיום או יומיים או שלושה ולפתע באה האות ואולי הקוד אל מחוזות הנפש ואני מוצא את עצמי מקיש ומקיש

על המקלדת והיום פנה וצלילי ערב מתדפקים על לוח לבי. לא אכלתי ולא שתיתי ואני רואה לנגד עיניי שורות ועוד שורות. אני קורא ולא מאמין מי כתב דברים אלה? האם יש מלאך המפעיל את אצבעותיי. או אז, אני בבחינת קורא של יצירה שבמקרה הכותב נושא שם הדומה לשמי.

ש: האם הכתיבה שלך כסופר היא ניסיון שלך לעצב את זהותך, האם אתה ממשיכים לעצב את זהותנו מספר לספר?

ת: בדור של תקשורת אוהדת או עוינת ויחצ'נים הבוידים זהויות, אינני מאמין בזהות הנקבעת בידועין על ידי הסופר או המשורר. זהות מאופיינת בעיקר על-ידי אחרים. לכל קורא יש ראיית זהות שונה כפופה למראה חיצוני, לטון הדיבור ולהשקפת העולם של בעל הזהות. זהותו האמיתית של סופר או משורר נחשפת חמישים שנה לאחר שהיה לשוכן עפר ולא נותרו בני דורו. או אז, נתייחס לזהות מתוך ראיית אמת של יצירתו ומקומו בראי הזמן.

ש: אנחנו נפרדים כל הזמן מן העבר, מזהויות קודמות, ממורשת קודמת, האם בכתיבתך אתה מנסה להנציח מה שהיה או לחפש דרך לעצב זהות אחרת?

ת: ככל שאנו מתבגרים אנו שוכחים מה אכלנו אתמול ומה נאכל מחר, אבל אנו זוכרים היטב מה שרנו ומה שמענו לפני שלושים וארבעים שנים ואנו מסוגלים לדקלם בדיוקנות רבה שיר ילדים ששרנו לפני שישים שנה. אנו חוזרים כל הזמן אל העבר במנהרת הזמן, כי מן העבר אין להתנתק. שלשלאות סמויות שבהן אנו כבולים מוטבעות בנו ובמודע או לא במודע הבית, המשפחה, בית הספר, הצבא, המסעות, ספרים שקראנו הם החוזרים ומתדפקים על לוח לבנו. אין אנו נפרדים מן העבר ובוודאי לא ממורשת הזרמת בגנטיקה שבנו.

ש: הספקת לכתוב רבות, קובצי סיפורים, רומנים, מחקרים, מאמרים. האם אין חשש שעיבוד החומר תרדד משהו, תשחק את רצון הכתיבה?

ת: דבריי הראשונים ראו אור בעיתוני ילדים של שנות החמישים ובעיתון בית ספר התיכון. איש לא כפה עליי אז וגם לא היום. אינני כותב לפי הזמנה אלא הדברים זורמים ממעינות תת קרקעיים ומחפשים להם נתיב ומסלול לזרוע בהם. ביום שרוח קודשו תילקח מאתנו ולא נוכל לכתוב את אשר עם לבנו או לא נחוש צורך בכך, סימן הוא שמילאנו את מכסת המילים שנועדה לנו. השבח לאל איני יכול להתלונן על עייפות החומר. אני מתפלל יומיום שצלילות הדעת תמשיך ותעמוד לצדנו.

[ריאיון עם בלפור חקק - יו"ר אגודת הסופרים העבריים](#)
[ריאיון עם הרצל חקק - לשעבר יו"ר אגודת הסופרים העבריים](#)
[מאמרים נוספים במדור אמנות ותרבות](#)

תגובות לכתבה

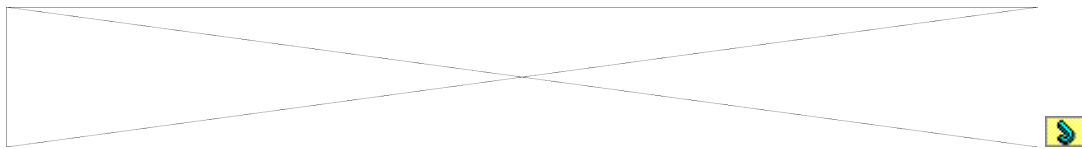

17/06/2007 9:15 lori

[ראיון שכל סופר היה מתקנא בו](#)

הרצל ובלפור חקק אתם ראויים למלוא ההערצה וההערכה. השאלות הנכונות בראיון מכניסות את הקורא לתוך עולמו של המרואיין ואנו למדים דרך תשובותיו את מניעיו את תחושותיו הכמוסות ואת כל מה שמסתתר מאחורי המילים של הספר. תודה לסופר בן ציון יהושע ותודה למראיינים.

[תגובה להודעה](#) [סגירה](#) [שלח לחבר](#) [הדפסה](#)

[לדף הבית](#) [לראש הדף](#) [העוסקים במלאכה](#) [צור קשר](#) [פורום משוב](#) [פרסום בפורטל](#) [בניית אתרים](#) [אינדקס חנויות](#)

(C) כל הזכויות שמורות לסטארט פוינט בע"מ 2001-2008

[מנועלו](#) [אדריכלים](#) [חברות](#) [נופא שיניים](#) [פנאיה אלטרנטיבית](#) [מוסמטניה](#) [בתי אבות](#) [פרמטים](#) [ממלשן](#) [עורכי דין פלילי](#) [הסעות](#)
[חברת](#) [אינסטלטורים](#) [חשמלאים](#) [חרינו](#)
[שותפות](#)

